

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УХВАЛЕНО
Рішенням вченої ради
Харківського національного
економічного університету імені
Семена Кузнеця
від 25.05.2022 р. протокол № 4

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора Харківського
національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
від 25.05.2022 р. № 123

Володимир ПОНОМАРЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Доктор філософії
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта/Педагогіка
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	011 Освітні, педагогічні науки

Харків, 2022

Гарант освітньої програми:

БОРОВА Тетяна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу;

Члени робочої групи:

КОЛБИНА Тетяна Василівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації;

КРАВЧЕНКО Ганна Юріївна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу;

ПОГОРЕЛОВА Тетяна Юріївна, викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу (випускник третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальність 011 Науки про освіту);

ЧЕХРАТОВА Олена Андріївна, викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу (випускник третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки);

РЯБОВА Зоя Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту освіти та права Центрального інституту післядипломної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

ОНП розроблено/оновлено на підставі:

1. Законодавчих та нормативних актів: законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», національної рамки кваліфікації, національного класифікатору України, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами); Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затверджений Постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.

2. Аналізу ринку праці, з урахуванням регіонального контексту

3. Вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду

4. Пропозицій роботодавців,

5. Рекомендації після процедур внутрішнього та зовнішнього оцінювання ОНП (акредитація НАЗЯВО, міжнародними інституціями, сертифікації та інші)

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузі знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки
Спеціалізація	Освітні, педагогічні науки
Освітня програма (українською та англійською мовами)	Освітні, педагогічні науки Educational, pedagogical sciences
Форми здобуття освіти, обсяг освітньої програми в кредитах ЄКТС та терміни навчання	очна (денна, вечірня) форма – 55 кредитів, 4 роки; заочна форма – 55 кредитів, 4 роки.
Наявність акредитації	- Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (рішення НАЗЯВО від 15.12.2020 до протоколу №24(41) - Дата видачі сертифіката про акредитацію освітньої програми 09.02.2021 № 1226 (https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/011-Osvitni-pedagogichni-nauky.pdf); - Строк дії сертифіката до 01.07.2026
Мова(и) навчання / оцінювання	Українська / англійська
Структурний підрозділ відповідальний за ОП	Кафедра педагогіки, іноземної філології та перекладу
Вимоги до зарахування	Згідно з Правилами прийому до аспірантури і докторантури Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, до аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами. Набір до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької, французької на вибір в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) у письмовій формі та вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності) у письмовій формі за білетами. При розрахунку конкурсного балу вступника до аспірантури також враховуються: середній бал за додатком до диплому (магістра/спеціаліста) та додаткові бали, що нараховуються за попередні науково-дослідницькі досягнення за спеціальністю (Правил прийому до аспірантури і докторантури Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).
Обмеження щодо форм навчання	За наявності
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з педагогіки за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки»
Кваліфікація(-ї) професійна(-і)	-
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Доктор філософії Спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки Освітня програма – Освітні, педагогічні науки

Мета освітньої програми	Підготовка компетентних науково-педагогічних працівників для ефективної педагогічної, наукової, інноваційної, консалтингової, управлінської діяльності в освітній сфері з урахуванням тенденцій розвитку вищої освіти, інтеграції у міжнародний освітній простір
Фокус та особливості (унікальність) програми	<p>Оволодіння компетентностями з різних сфер професійної діяльності галузі в освіті, які знаходяться на перетині педагогіки, менеджменту, педагогічної психології, андрагогіки, економіки, публічної діяльності й філології. Це підкреслює суттєве соціальне значення програми для формування нової генерації дієвих і ефективних науково-педагогічних працівників й управлінців, лідерів в управлінні змінами, які стануть в авангарді здійснення необхідних країні реформ в галузі освіти.</p> <p>Ключові слова: науково-педагогічний працівник, управління в галузі освіти, заклад вищої освіти, заклад освіти</p> <p>Особливість: Спеціальна практика: тренінгові студії з техніки коучингу, менторства, т'юторинга, фасилітації, які спрямовані на забезпечення якості освіти, підготовку кадрів з забезпечення якості, врахування міжнародного досвіду за проектами</p>
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення: соціально-педагогічні та освітні системи; освітні процеси у різних формах освіти; соціально-педагогічний досвід, висвітлений у педагогічних теоріях, концепціях, контекстних (професійно орієнтованих) практиках.</p> <p>Цілі навчання: підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного, ґрунтуючись на новій філософії вищої освіти, професійно застосовувати в теорії і на практиці сучасні педагогічні методи, форми та технології; формування компетентностей та здатностей застосовувати у професійну діяльність теоретико-методологічний та науково-методичний базис знань та умінь щодо розвитку соціально-педагогічних систем; оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері освіти та орієнтує на співробітництво із закладами освіти (за типом), зарубіжними науковими і освітніми закладами.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: теорії, закономірності, концепції, підходи освітніх, педагогічних наук, які забезпечують формування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти третього рівня зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.</p> <p>Теоретичні методи педагогічного дослідження, що взаємодоповнюють один одного, а саме: історичний, проблемно-цільовий, логіко-системний і структурно-функціональний аналіз філософської, психолого-педагогічної, економічної літератури. Конкретно-пошукові методи: синтезу, актуалізації та систематизації зарубіжної та вітчизняної літератури; метод моделювання; методи прогнозування та узагальнення отриманої статистичної інформації; системно-узагальнюючий метод.</p> <p>Емпіричні методи дослідження: праксиметричні (вивчення й аналіз, констатація та узагальнення), діагностичні (анкетування, індивідуальна експертна оцінка, бесіда, метод самооцінки, метод взаємних рекомендацій, тестування, інтерв'ювання, опитування), обсерваційні (пряме та непряме спостереження); використання математичної та статистичної обробки отриманих даних.</p>

	<p>Методи, методики та технології: Методи, методики та технології: інструментарій застосування сучасних наукових досліджень у галузях педагогіки, психології, управління, економіки, фінансів та інших; використання проектно-орієнтованих, процесно-орієнтованих та об'єктно-орієнтованих технологій навчання та сучасних інформаційних технологій, електронних методів управління, інструментів ефективної роботи щодо науково-педагогічної діяльності з питань впровадження освітніх реформ.</p> <p>Інструментарій та обладнання: Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями здобувачів вищої освіти за ОНП «Освітні, педагогічні науки» повністю покриває потребу їх використання. Лекційні аудиторії оснащені сучасними технічними засобами: мультимедійні проектори, ПЕОМ, спеціальні екрани та інше. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання складає 40% при нормативному показнику мінімального відсотка – 30%.</p>
Академічна мобільність	-
Академічні права	<p>Мають право продовжити навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на Науковому рівні вищої освіти та здобуття ступеня доктора наук в галузі соціальних та поведінкових наук; - підготовка в споріднених спеціальностях; - набувати додаткові кваліфікації у системі післядипломної освіти; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
Професійні права	Робота у сфері вищої освіти та освітніх установах з об'єктом діяльності «наукова та викладацька діяльність в системі освіти».
Працевлаштування випускників	<p>Наукова та викладацька діяльність у різних сферах. Наукова, викладацька, адміністративна та управлінська діяльність в закладах освіти, закладах державних, територіально-адміністративних систем освітньої сфери. Фахівці згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), а саме: Професіонали: викладач закладу вищої освіти (2310.02), Доцент (2310.1), Професор (2310.1), Асистент (2310.02).</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження, педагогічна діяльність) установ та організацій.</p>

II – ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Загальні компетентності	<p>ЗК1. Оволодіння загальнонауковою компетентністю спрямованою на формування системного наукового світогляду у предметній області і професійній діяльності;</p> <p>ЗК2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань;</p> <p>ЗК3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень із застосуванням кращих практик у професійній діяльності;</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватись з науковою спільнотою з метою презентації результатів наукових досліджень та їх оприлюднення державною, англійською та/або іншою іноземною мовою;</p> <p>ЗК5. Здатність до особистого і професійного розвитку;</p> <p>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності, діяти соціально відповідально та свідомо;</p>
--------------------------------	--

	<p>ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;</p> <p>ЗК8. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень в освітній сфері;</p> <p>СК2. Здатність до забезпечення якості освіти, позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності;</p> <p>СК3. Здобуття глибинних знань з педагогіки, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією;</p> <p>СК4. Здатність до застосування інноваційних методів навчання і методик викладання фахових дисциплін;</p> <p>СК5. Здатність до дизайну, проектуванню та оцінюванню освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері;</p> <p>СК6. Здатність до впровадження та оприлюднення результатів власних досліджень з педагогіки;</p> <p>СК7. Здатність до аналізу, узагальнення та застосування міжнародного досвіду у сфері освіти;</p> <p>СК8. Здатність визначати стан і потенціал системи організації професійної підготовки у закладах освіти, зокрема оволодіння методикою аналізу освітньої діяльності у закладі освіти, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти;</p> <p>СК9. Здатність керувати освітніми практико орієнтованими проектами в освітній сфері;</p> <p>СК10. Здатність до викладання, консультативної підтримки студентів.</p> <p>СК11. Здатність до управління навчальною діяльністю з підготовки фахівця за допомогою розробленої системи дидактичних засобів на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу</p>

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей з класифікацією компетентностей НРК використовується матриця відповідності визначених компетентностей та дескрипторів НРК, яка є інформаційним додатком (Таблиця 1 Пояснювальної записки).

ІІІ – НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

РН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями в освітній сфері.

РН 2. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження в освітній сфері на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики.

РН 3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, критичного мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий

професійний розвиток та навчання інших.

РН 4. Ініціювати, розробляти та реалізовувати проекти в освітній сфері, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.

РН 5. Застосовувати педагогічні методи організації навчального процесу, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу.

РН 6. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості в освітній сфері державною та іноземними мовами в усній та письмовій формі.

РН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань в освітній галузі.

РН 8. Демонструвати вміння вибудовувати стратегію і тактику професійного зростання науково-педагогічного працівника ЗВО; ефективно формувати комунікативну стратегію у професійному середовищі; відповідати за результати професійної діяльності.

РН 9. Обирати та використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень в освітній галузі, зокрема з використанням сучасних методів та технологій обробки інформації.

РН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень в освітній галузі.

РН 11. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

РН 12. Застосовувати навички планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуваним процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні.

РН 13. Застосовувати загальні статистичні методи моделювання освітніх процесів.

РН 14. Формувати розуміння основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта освітньої діяльності; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.

РН 15. Уміти використовувати в освітній діяльності сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання здобувачами вищої освіти та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому

IV. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

4.1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ТА ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ

№	Освітні компоненти	Кредити ЄКТС	Структура, %
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1	<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	26	47,3%
2	<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	5	9,1%
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
3	<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	9	16,3%
4	<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>	15	26,3%
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ : <i>в тому числі: вибіркова складова</i>		55	100%

Код ОК	Освітні компоненти	Кредити ЄКТС	Форми підсумкового контролю
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ОК1	ІНОЗЕМНА МОВА*	6	ЗАЛІК
ОК2	ФІЛОСОФІЯ НАУКИ	4	ІСПИТ
ОК3	МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6	ЗАЛІК
ОК4	МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	5	ЗАЛІК
ОК5	ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА	5	ЗВІТ
ОК6	УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА**	4	ЗАЛІК
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ВК2.1	ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА 1	5	ЗАЛІК
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>ОБОВ'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ОК7	ДИЗАЙН ТА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5	ІСПИТ
ОК8	СУЧАСНІ МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ В ОСВІТІ	4	ЗАЛІК
<i>ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ</i>			
ВК2	ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА 2.1	5	ЗАЛІК
ВК2.2.	ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА 2.2	5	ЗАЛІК
ВК2.3	ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА 2.3	5	ЗАЛІК
РАЗОМ		55	

* - англійська, або німецька, або французька

** - у разі підготовки іноземців та осіб без громадянства

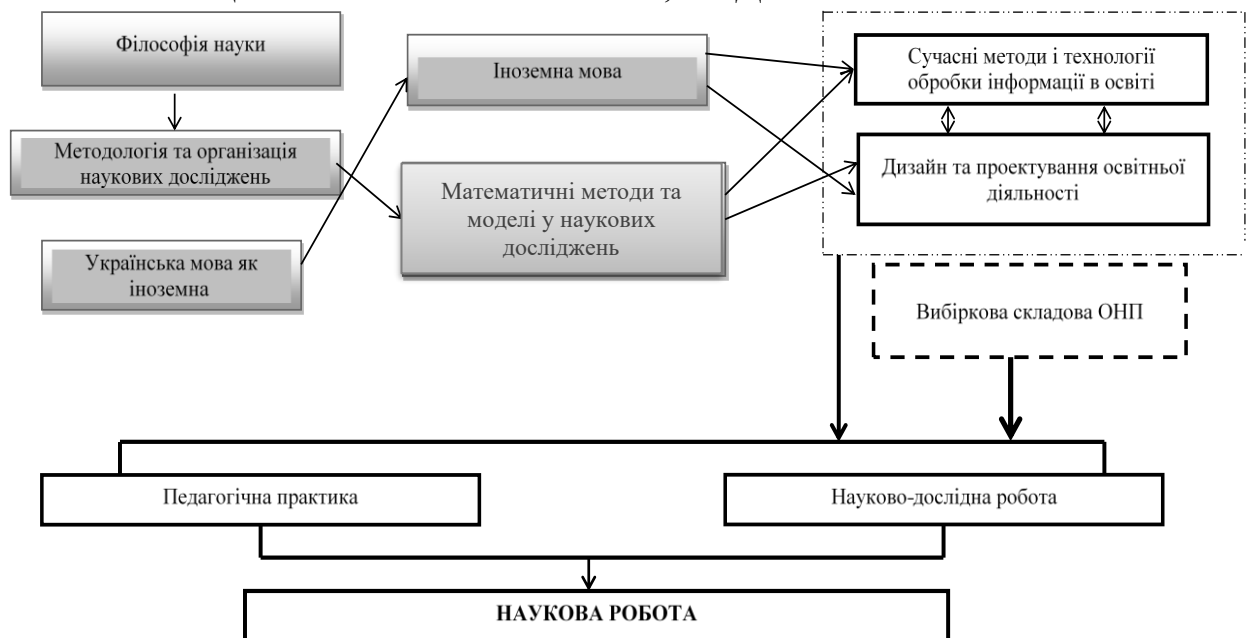
4.2. ВИБІРКОВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Відповідно до абз. 4 п. 26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ, аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем відділу аспірантури і докторантури (в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС).

Вибіркова складова освітньо-наукової програми складається з 20 кредитів ЄКТС та входять до загального обсягу кредитів. Індивідуальний навчальний план аспіранта, окрім базових складових, містить перелік дисциплін за вибором аспіранта.

Вибіркова складова полягає у вільному виборі аспірантів дисциплін які формують здобуття знань із спеціальності, а також вибір дисциплін, що пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником.

4.3. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ 011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУК

V. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.</p>
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Аспірант зобов'язаний провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.</p> <p>Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).</p> <p>Процедура перевірки на плагіат визначається внутрішніми документами університету</p> <p>Вимоги до оформлення дисертацій встановлює МОН України.</p> <p>Обсяг основного тексту дисертації 6,5-8,5 авторський аркуша.</p>
Вимоги до публічного захисту (за наявності)	<p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та плану наукової роботи.</p> <p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою КМУ №44 від 12 січня 2022 р.</p>

VI. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості в Університеті розроблені на підставі Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG), статті 16 Закону України «Про вищу освіту».

Політика щодо забезпечення якості вищої освіти	Політика Університету щодо забезпечення якості реалізується через внутрішні процеси забезпечення якості із залученням всіх структурних підрозділів Університету та учасників освітнього процесу. Є публічною та відкритою для всіх учасників освітнього процесу, а також різних стейкхолдерів. Основні принципи внутрішнього забезпечення якості освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця: відповідальності; відповідності; адекватності; автономності; вимірюваності; академічної культури; відкритості. Основні процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця: формалізація політики якості, стратегічних цілей, завдань постійного поліпшення якості; розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання здобувачів вищої освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти; підготовка та проведення маркетингово-моніторингових та соціальнопсихологічних досліджень для визначення потреб ринку праці, вимог стейкхолдерів вищої освіти, якості надання освітніх послуг і задоволеності якістю освітньої діяльності та якістю освіти; залучення стейкхолдерів вищої освіти (здобувачів вищої освіти, роботодавців, представників академічної спільноти тощо) до прийняття рішень за напрямками внутрішнього забезпечення якості; зовнішнє оцінювання якості діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця за результатами участі в національних та міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів, виконання ліцензійних вимог, акредитації
Забезпечення якості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм	Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюється згідно з діючими нормативними актами в ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перегляд освітніх програм здійснюється на основі аналізу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти: можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання, дотримання академічних свобод в освітньому процесі, задоволеності якістю освітньої програми, тощо; роботодавців: якості формування загальних та фахових компетентностей,

	<p>актуальних та соціальних навичок (soft skills); інших стейкхолдерів. Для перегляду освітніх програм використовуються: онлайн опитування, проведення дослідження фокус-групи, аналіз документів, аналіз ситуації, самооцінка робочою групою відповідно до вимог щодо структури та змісту освітньої програми. Періодичність перегляду освітніх програм здійснюється: а) щорічно за результатами моніторингу; б) після завершення освітньої програми здобувачами вищої освіти</p>
<p>Забезпечення зарахування, досягнення, визнання та атестація здобувачів</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених в Університеті процедур згідно з нормативними актами. Щорічне оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до визначених освітньою програмою форм контролю; порядку оцінювання результатів навчання, що висвітлюється в робочих програмах навчальних дисциплін, робочих планах (технологічних картах) навчальних дисциплін, силабусах навчальних дисциплін; обліку результатів навчання, який ведеться з використанням програмного забезпечення корпоративної інформаційної системи управління (електронний журнал) та інформаційного середовища Персональної навчальної системи (ПНС) Університету. Оприлюднення результатів успішності, оцінювання результатів навчання відбувається через звіт «Інформація про поточну успішність та відвідування занять за навчальними дисциплінами семестру» (сайт Університету) та на сайті Персональних навчальних систем. Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється на основі 100- бальної накопичувальної бально-рейтингової системи. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти завершується атестацією, яка здійснюється постійною (або спеціалізованою) вченою радою Університету (або іншого закладу вищої освіти), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.</p>
<p>Забезпечення якості студентоцентрованого навчання, викладання та оцінювання</p>	<p>Студентоцентроване навчання реалізується через організацію освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу. Передбачає надання можливості вибору здобувачем вищої освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження</p>
<p>Забезпечення якості науково-педагогічних працівників</p>	<p>Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами та у різних суб'єктів підвищення кваліфікації. Забезпечення підвищення кваліфікації відбувається за рахунок: удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його</p>

	<p>наявності); набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади; формування та розвитку цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо. Щорічне рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Університету здійснюється за рахунок використання механізмів оцінювання та самооцінювання результативності науково-педагогічної діяльності, її спрямованості на пріоритети розвитку національної системи вищої освіти, стратегії розвитку Університету, особистісного професійного розвитку науковопедагогічних працівників. Підсумки рейтингового оцінювання підводяться за результатами діяльності, досягнутими протягом навчального року. Оприлюднення результатів щорічного оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр та факультетів відбувається на засіданні вченої ради Університету</p>
<p>Ресурсне забезпечення освітнього процесу (навчальні ресурси та підтримка здобувачів вищої освіти)</p>	<p>Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку здобувачів вищої освіти. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються їх потреби та принципи студенто-центрованого навчання. Організаційно-методична підтримка самостійної роботи здобувачів вищої освіти полягає у розробці методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, наданні можливості формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати отримані під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування освітньої-професійної програми та реалізується через Персональну навчальну систему ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а здобувачі вищої освіти поінформовані про їх наявність.</p>
<p>Інформаційне забезпечення (інформаційний менеджмент)</p>	<p>З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної кампанії, планування та організацію освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; облік та аналіз успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; управління кадрами та ін.</p>
<p>Публічність інформації про освітні програми, освітню, наукову діяльність</p>	<p>Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про освітню діяльність за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки публікується на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця та на сторінці відділу аспірантури та докторантури _кафедри, включаючи програми для потенційних здобувачів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні</p>

	<p>науки, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за цими програмами; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для здобувачів тощо</p>
<p>Забезпечення академічної доброчесності</p>	<p>Забезпечення запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників закладу вищої освіти та здобувачів вищої освіти реалізується через політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, регулюється такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Кодекс академічної доброчесності; Кодекс професійної етики та організаційної культури працівників і здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Перевірка наукових праць науково-педагогічних працівників Університету та здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі відкритих інтернет-ресурсів та системи StrikePlagiarism.com, що діє на підставі Ліцензійного Договору про надання права користування антиплагіатним програмним забезпеченням. ХНЕУ ім. С. Кузнеця у своїй діяльності дотримується законодавства України в сфері виявлення, протидії та запобігання корупції, забезпечення гендерної рівності, недопущення дискримінації. Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій регламентує застосування заходів щодо виявлення та попередження конфліктних ситуацій, алгоритм дій у зв'язку із встановленням таких ситуацій та способи їх врегулювання. Зокрема, у наукових публікаціях та усних висловлюваннях забороняється вживання дискримінаційної лексики, дискримінаційних висловлювань та мови ненависті, заохочується (у випадку доречності) наголошення на важливості принципів гендерної рівності та недискримінації, запобігання корупції, презентування даних у аналітичних матеріалах з урахуванням гендерної та недискримінаційної компоненти аналізу</p>

Пояснювальна записка

Матриця відповідності визначених Стандартом (за наявності) компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Перелік компетентностей	ЗН1 Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межіпредметних галузей	УМ1 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей	К1. Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності К2. Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію	АВ1. Ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації
		УМ2. Розроблення та реалізація проєктів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем		АВ2. Соціальна відповідальність за результати прийняття рішень
				АВ3. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших
Загальні компетентності				
ЗК1.	ЗН1	УМ1		АВ3
ЗК2.		УМ1		АВ2
ЗК3.	ЗН1	УМ2		АВ1
ЗК4.			К1, К2	АВ2
ЗК5.			К1, К2	АВ3
ЗК6.			К1, К2	АВ2
ЗК7.			К1, К2	АВ2
ЗК8.	ЗН1	УМ2	К1, К2	АВ1, АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1.	ЗН1	УМ1		АВ1
СК2.	ЗН1	УМ1	К1	АВ3
СК3.	ЗН1	УМ1		
СК4.		УМ1, УМ2		АВ1, АВ3
СК5.			К1	АВ3
СК6.		УМ2	К1, К2	АВ2
СК7.		УМ1	К1	
СК8.	ЗН1	УМ1	К1, К2	АВ2
СК9.		УМ1	К1, К2	АВ1
СК10.	ЗН1	УМ2	К1, К2	АВ2
СК11.	ЗН1	УМ2	К1, К2	АВ2

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності								Спеціальні (фахові) компетентності												
		1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	професійної діяльності.																					
PH9	Обирати та використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень в освітній галузі, зокрема з використанням сучасних методів та технологій обробки інформації.		OK4 OK8	OK4 OK8				OK4 OK8		OK4 OK8	OK4 OK8		OK4 OK8		OK4 OK8					OK4 OK8		
PH10	Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень в освітній галузі.	OK3 OK8	OK3 OK8				OK3 OK8			OK3 OK8		OK3 OK8								OK3 OK8		
PH11	Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.			OK1 OK3 OK8	OK1 OK3 OK8		OK1 OK3 OK8		OK1 OK3 OK8		OK1 OK3 OK8								OK1 OK3 OK8			
PH12	Застосовувати навички планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуванім процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні	OK3 OK4	OK3 OK4	OK3 OK4		OK3 OK4			OK3 OK4										OK3 OK4			
PH13	Застосовувати загальні статистичні методи моделювання освітніх процесів.	OK4 OK8		OK4 OK8			OK4 OK8	OK4 OK8		OK4 OK8	OK4 OK8								OK4 OK8		OK4 OK8	
PH14	Формувати розуміння основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта освітньої діяльності; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.	OK7	OK7	OK7			OK7				OK7	OK7	OK7	OK7					OK7		OK7	OK7
PH15	Уміти використовувати в освітній діяльності сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання здобувачами вищої освіти та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому.		OK7 OK8		OK7 OK8		OK7 OK8		OK7 OK8		OK7 OK8	OK7 OK8	OK7 OK8						OK7 OK8		OK7 OK8	OK7 OK8

Гарант ОНП

 Тетяна БОРОВА

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньої програми Освітні, педагогічні науки

Назва структурного/ функціонального підрозділу/ посадова особа	Дата, підпис
Завідувач відділу аспірантури і докторантури	
Керівник відділу забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку	
Завідувач кафедри соціальної економіки	
Проректор з навчально-методичної роботи	
Проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва	

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму галузь знань 01 – освіта
спеціальність 011 – науки про освіту
рівень освіти третій (освітньо-науковий),
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Система вищої освіти, важливе місце в якій займає аспірантура, покликана сприяти формуванню фахівців, які відповідають потребам сучасної економіки, соціальної сфери і управління, мають міцні професійні знання і вміння, інноваційне мислення.

Наукові дослідження щодо змісту освіти магістрантів у закладах вищої освіти України свідчать про значні розбіжності у навчальних планах підготовки фахівців, програмах та засобах технічного забезпечення достатнього рівня практичної готовності випускників. Аналіз навчальних планів і програм підготовки аспірантів різного професійного спрямування свідчить про тенденцію залучення до них гуманітарних, зокрема, психолого-педагогічних знань. Пов'язано це, насамперед, із стратегічною лінією гуманізації освіти, що впроваджується провідними педагогами та психологами України та закріплюється у Національній доктрині розвитку освіти України.

У розробленій програмі підготовки аспірантів імпонує сформульована мета, яка спрямована: забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері освіти шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне, методичне та практичне значення, їх захист після підготовки дисертації.

Програма передбачає розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку соціально-педагогічних систем, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері освіти та орієнтує на

співробітництво із закладами системи Національної академії педагогічних наук України, закладами освіти (за типом), зарубіжними науковими і освітніми закладами та грантову діяльність.

Основними підходами до викладання та навчання здобувачів третього освітньо-наукового рівня у програмі визначено використання лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, консультацій, тренінгів, кейсів, симуляційних ігор за дисциплінами; активну участь здобувачів у проведенні практичних занять під керівництвом досвідчених викладачів для набуття педагогічних практичних компетентностей; самостійну роботу з джерелами інформації у бібліотеці університету та у наукових бібліотеках України; використання електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; тісне співробітництво здобувачів зі своїми науковими керівниками, здобувачами різних років навчання; індивідуальні консультації викладачів університету, інших профільних вищих навчальних закладів, наукових установ за проблематикою дисертацій, докторантів, більш досвідчених здобувачів та технічних працівників; залучення до консультування здобувачів провідних фахівців освітніх сфер; інформаційну підтримку щодо участі здобувачів в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів, міжнародних та всеукраїнських конференціях; активну роботу здобувачів у складі проектних команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробленні звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів, оформленні патентів та авторських свідоцтв.

Також у зазначеній програмі остаточним результатом навчання здобувачів передбачено повне виконання освітньо-наукової програми, необхідна кількість якісних опублікованих за результатами досліджень наукових праць, апробація результатів на наукових конференціях, оформлена участь у виконанні зареєстрованих тем наукових досліджень, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на науково-методичному семінарі та експертам

спеціалізованої вченої ради для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 01 – Освіта, зі спеціальності 011 – Науки про освіту.

Освітньо-професійна програма складена логічно. У ній визначені цілі, завдання, зміст, компетенції, що формуються в результаті освоєння дисциплін.

Позитивним у змісті програми є те, що в ній чітко виділені загальні (універсальні) та спеціальні (фахові) компетентності.

Разом з цим хотілося б зазначити, що програмні результати навчання потребують узагальнення.

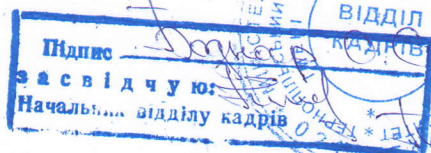
З розробленої освітньо-наукової програми можна зробити висновок, що вона має високий рівень забезпеченості навчально-методичною документацією і матеріалами. З урахуванням вищесказаного вважаємо, що рецензовану освітньо-наукову програму можна рекомендувати до використання для підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки та
менеджменту освіти

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

О. С. Боднар

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму галузь знань 01 – освіта
спеціальність 011 – науки про освіту
рівень освіти третій (освітньо-науковий),
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Вища освіта, як відомо, націлена не лише на відтворення знань, а й на розвиток дослідницьких та аналітичних здібностей людини. Через те підготовка майбутніх науковців у сфері вищої освіти є важливою.

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», «доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

В освітньо-науковій програмі особлива увага надається розширенню та поглибленню теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку соціально-педагогічних систем, оволодінню практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері освіти та орієнтуванню на співробітництво із закладами системи Національної академії педагогічних наук України, закладами освіти (за типом), зарубіжними науковими і освітніми закладами та грантову діяльність.

Фокус програми має загальний/спеціальний напрями досліджень, що перш за все характеризує її науково-практичну спрямованість: визначення та наукове обґрунтування ефективних механізмів та економіко-математичних моделей розвитку освіти; удосконалення моделей розвитку педагогічних систем; розроблення та обґрунтування теоретичного, методичного і практичного забезпечення ефективного функціонування закладів освіти (за типом); розвиток освітнього середовища у закладі освіти шляхом використання освітніх інновацій в управлінні навчальним закладом та його підсистемами; проектування освітніх систем інноваційного типу; формування моделей прогнозування, планування та управління процесами розвитку освітньої діяльності тощо.

В освітньо-науковій програмі з галузі знань 01 – освіта, спеціальності 011 – науки про освіту, рівня освіти третій (освітньо-науковий) розкрито підходи до викладання та навчання, де основними визначено такі, як: тісне співробітництво здобувачів зі своїми науковими керівниками, здобувачами різних років навчання; індивідуальні консультації викладачів університету, інших профільних вищих навчальних закладів, наукових установ за проблематикою дисертацій, докторантів, більш досвідчених здобувачів та технічних працівників; залучення до консультування здобувачів провідних фахівців освітніх сфер.

Професійні компетентності носять практичний характер і можуть бути використані у професійній діяльності майбутніх науковців.

Позитивним у змісті програми є те, що освітньо-наукова програма регламентує цілі, очікувані результати, умови та програмні результати навчання аспірантів.

Разом з цим хотілося б зазначити, що зміст програми загального/спеціального напрямів досліджень потребує більш чіткого узагальнення.

З розробленої освітньо-наукової програми можна зробити висновок, що вона має високий рівень забезпеченості навчально-методичною документацією і матеріалами. З урахуванням вищесказаного вважаємо, що рецензовану освітньо-наукову програму можна рекомендувати до використання для підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри харчових та хімічних технологій
Української інженерно-педагогічної академії

Т. А. Лазарева

